

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/43/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6319202878
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6319202878.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Ing. Jána Gandžalu PhD. a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v právnej veci starostlivosti o maloleté deti Z., X., nar. XX.XX.XXXX, X., nar. XX.XX.XXXX a X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XXX, t.č. G. Q.y M. M., zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny M., deti otca X. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W., N. XXX/X, t.č. T. S. M. M. a matky X. Z., rodenej W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A., t.č. V. XXX, s adresou na doručovanie D. M., C. X/X, za účasti prokurátora, o návrhu navrhovateľky - starej matky E. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W., N. XXX/X o zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Brezno č.k. 8P/210/2019-318 zo dňa 12.05.2021, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

odôvodnenie:

1. Okresný súd odvolaním napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľky o zverenie maloletých detí do jej náhradnej osobnej starostlivosti (prvý výrok) a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (druhý výrok).

1.1 Z jeho dôvodov vyplýva, že aplikoval §44 ods.1,3,4 a §45 ods.1,2 veta prvá zákona č. 36/2005 Z.z. Zákona o rodine (ďalej v texte aj „zákon č. 36/2005 Z.z.“ alebo „ZR“); konštatoval, že stará matka maloletých detí zo strany ich otca - navrhovateľka sa domáhala zverenia maloletých detí, pochádzajúcich z manželstva jej syna, X., nar. XX.XX.XXXX, X., nar. XX.XX.XXXX, X., nar. XX.XX.XXXX a X., nar. XX.XX.XXXX do jej osobnej starostlivosti.

1.2 Okresný súd po podaní návrhu z registra zistil, že na návrh starej matky zo strany matky maloletých detí F. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., C. XXX, prechodne D. M., C. X/X, bolo začaté konanie o zverenie maloletého X., nar. XX.XX.XXXX do jej starostlivosti, ktoré je vedené pod spisovou značkou 1P/4/2020. Uznesením č.k. 8P/210/2019-107 zo dňa 10.06.2020, právoplatným 08.07.2020, okresný súd konanie o návrhu navrhovateľky starej matky E. Z. o zverenie maloletého X. do jej osobnej starostlivosti vylúčil na samostatné konanie, ktoré je vedené pod sp.zn. 1P/53/2020; uznesením č.k.1P/53/2020-14 zo dňa 11.06.2020 bolo toto konanie prerušené do právoplatného skončenia konania vo veci sp.zn. 1P/4/2020.

1.3 Okresný súd vychádzal zo skutkového stavu, že všetky štyri maloleté deti pochádzajú z manželstva rodičov; dňa 25.11.2019 došlo v rodine k ťažkej ujme na zdraví maloletého X.; otec maloletých detí bol obvinený zo spáchania zločinu týrania blízkej a zverenej osoby; trestné konanie je voči nemu vedené na Okresnom súde Brezno pod sp.zn. 4T/99/2020 a otec je v súčasnosti vo väzbe. Voči matke maloletých detí Krajské riaditeľstvo Policajného zboru, odbor kriminálnej polície Banská Bystrica pod zn. D.-XXX/X-W.-XXXX začalo trestné stíhanie za zločin týrania blízkej a zverenej osoby.

1.4 Uznesením Okresného súdu Brezno č.k. 1PPOm/1/2019-21 zo dňa 09.12.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 11CoPom/1/2020-100 zo dňa 12.02.2020, právoplatným 10.03.2020, bol maloletý X. neodkladným opatrením odovzdaný do starostlivosti starej

matky F. W. a dňa 12.05.2021 bol v konaní sp.zn. 1P/4/2020 zverený do jej náhradnej osobnej starostlivosti, rodičom maloletého bola uložená vyživovacia povinnosť a obidvom rodičom bol zakázaný styk s maloletým; rozhodnutie doposiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

1.5 Okresný súd Brezno uznesením č.k. 8PPOm/2/2019 zo dňa 28.11.2019, právoplatným 28.12.2019, nariadil neodkladné opatrenie, na základe ktorého boli maloleté deti X., X. a X. odovzdané do starostlivosti navrhovateľky; uznesením č.k. 1PPOm/1/2020-15 zo dňa 01.04.2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 16CoPom/1/2020-104 zo dňa 04.06.2020 bolo uvedené neodkladné opatrenie zrušené a maloleté deti X., X. a X. boli odovzdané do starostlivosti G. Q. M. M..

1.6 Po vykonanom dokazovaní okresný súd uzavrel, že rodičia nezabezpečujú a ani nemôžu zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti. Potom, čo v novembri 2019 došlo k ťažkej ujme na zdraví maloletého X., je jeho otec vo väzbe a matka opustila dom, v ktorom spoločne ako rodina bývali; aj ona je na slobode trestne stíhaná za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby. Záujem o zverenie všetkých maloletých detí do svojej starostlivosti prejavila navrhovateľka, stará matka maloletých detí zo strany otca.

1.7 Navrhovateľka vychovala X deti: X. - otca maloletých detí a H.. Sestra navrhovateľky, vypočutá v konaní svedkyňa, potvrdila, že navrhovateľka nevychovala svoje dve deti rovnako, lebo viac preferovala X.. Nerovnako sa správa aj k svojim vnúčatám, z ktorých uprednostňuje najmä maloletého X.. Okresný súd zdôraznil, že hoci neodkladným opatrením, nariadeným uznesením dňa 28.11.2019 pod č.k. 8PPOm/2/2019 zveril maloletého X., X. a X. do starostlivosti navrhovateľky, táto im nezabezpečovala riadnu starostlivosť, pretože sa starala v tom čase len o maloletého X. a starostlivosť o maloletú X. a X. ponechala na ich matku, ktorá sa s deťmi zdržiavala vo C. u svojho priateľa. Tieto maloleté deti nemali v rodine navrhovateľky pravidelne a každé s rovnakou mierou napĺňané emocionálne potreby, cítili, že navrhovateľka a jej manžel si potrebujú od nich oddýchnuť, boli napĺňané len ich základné existenčné potreby, neboli im vytvorené podmienky pre zdravý všestranný vývin, prostredie u navrhovateľky im nezabezpečovalo pocit istoty, bezpečia a príslušnosti, dokonca absentovala aj fyzická bezpečnosť maloletých detí, keď sama navrhovateľka na pojednávaní dňa 21.07.2020 priznala, že keď ju deti neposlúchali, tak „im občas dala po zadku“; navrhovateľka prejavovala silnejšiu emocionálnu väzbu k maloletému X.. Práve na základe týchto skutočností okresný súd (uznesením č.k. 1PPOm/1/2020-15 zo dňa 01.04.2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 16CoPom/1/2020-104 zo dňa 04.06.2020) uvedené neodkladné opatrenie zrušil a rozhodol o odovzdaní maloletých detí X., X. a X. do starostlivosti G. Q. M. M..

1.8 Okresný súd poukázal na to, že rodina maloletých detí síce žila v inej obci ako navrhovateľka, ale vzdialenej len niekoľko kilometrov; navrhovateľka buď nevedela, čo sa v rodine jej syna deje - najmä ohľadom maloletého X., alebo ak vedela, nič proti tomu neurobila.

1.9 Okresný súd tiež vytkol starej matke - navrhovateľke, že dňa 13.03.2020 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny M. na účet navrhovateľky, vedený v V. V., na jej meno uhradil príspevky na maloleté deti, odovzdané jej do starostlivosti, vo výške 2.304 Eur. Z tejto sumy dňa 18.03.2020 1.000,- Eur uhradila navrhovateľka na účet právneho zástupcu otca maloletých detí. Na účet navrhovateľky bola dňa 05.05.2020 pripísaná suma 1.050,75 Eur; ide o vklad Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky. O tejto sume otec maloletých detí uviedol, že to bol jeho preplatok na dani z príjmu. Následne 19.05.2020 navrhovateľka vyplatila právnomu zástupcovi otca maloletých detí 500,- Eur na jeho účet. Na pojednávaní 21.07.2020 navrhovateľka uviedla, že sumu z Úradu práce vo výške cca 2.300,- Eur odložila na účet a odmenu právneho zástupcu otca maloletých detí vyplatili z úspor, keďže jej manžel mal v V. V. na účte nasporenú sumu 1.900,- Eur. Z výpisov z účtu navrhovateľky a jej manžela (č.l. 163 až 177) súd prvej inštancie však zistil, že v tom čase manžel navrhovateľky nemal na svojom účte takúto sumu. Navrhovateľka na svojom účte k 06.03.2020 nemala dostatok finančných prostriedkov, pretože v tento deň finančný ústav nemohol zabezpečiť ani prevod sumy 10,- Eur z jej účtu (č.l. 166 opak dole). Na pojednávaní 12.05.2021 otec maloletých detí uviedol, že najprv mal obhajcu na základe plnej moci, ktorú neskôr vypovedal a teraz má obhajcu ex offico. Obhajcovi na základe plnej moci niečo vyplatil zo svojich peňazí, niečo navrhovateľka - čo mala našetrené - on mu dal 1.000,- Eur a navrhovateľka tiež 1.000,- Eur; jeho suma 1.000,- Eur bola z peňazí, ktoré dostal ako vratku na preplatku na dani. Týmto tvrdeniam okresný súd neuveril, naopak, považoval ich za potvrdenie svedectva svedkyne Z. o uprednostňovaní syna aj pred maloletými vnúčatami navrhovateľkou, keď z príspevkov určených pre ne vyplatila odmenu pre advokáta svojho syna X..

1.10 Okresný súd tiež konštatoval, že v čase, keď maloleté deti boli neodkladným opatrením odovzdané do starostlivosti navrhovateľky, tieto navštevovali materskú školu, ktorej zamestnanci vypozerovali, že navrhovateľka má negatívnejší prístup k maloletej X. a X., uviedli, že navrhovateľka je z detí a celej

situácie nervózna, čo napokon aj sama na pojednávaní dňa 12.05.2021 priznala, že „to bolo všetko na ňu veľa“. Samé deti sa vyjadrili, že sa v domácnosti navrhovateľky často kričia; sama navrhovateľka na pojednávaní dňa 21.07.2020 priznala, že „ak sú X. a X. spolu, je to kalamita“.

1.11 Z uvedeného zisteného skutkového stavu okresný súd vyhodnotil navrhovateľku ako osobu, nespĺňajúcu predpoklady, stanovené Zákonom o rodine na vykonávanie náhradnej osobnej starostlivosti, čo bol jedným z dôvodov, prečo jej návrh zamietol.

1.12 Okresný súd ako ďalší dôvod na zamietnutie návrhu navrhovateľky uviedol potrebu prihladiť na záujem maloletých detí. S poukazom na čl. 5 základných zásad Zákona o rodine, podľa ktorých je záujem maloletého dieťa prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú, súd zobral do úvahy aj spôsob starostlivosti navrhovateľky o maloleté deti v čase, keď jej boli dočasne odovzdané od konca novembra 2020 do začiatku apríla 2021. V tomto čase navrhovateľka maloletým deťom uspokojovala len základné existenčné potreby, dokonca časť starostlivosti o maloletú X. a X. prenechala na matku maloletých detí, ktorej boli deti odňaté a o ktorej aktuálne tvrdí, že práve ona ublížila svojmu ďalšiemu synovi, maloletému X.. Takýmto svojim správaním navrhovateľka neposkytla maloletým deťom X., X. a X. pocit istoty a bezpečia, absentovala aj fyzická bezpečnosť maloletých detí u navrhovateľky, keď sama priznala, že deťom občas „capla“, keď neposlúchali. Okrem toho navrhovateľka mala a mohla zistiť, že sa v rodine jej syna dejú negatívne veci vo vzťahu k maloletému X., ale nezasiahla, čím aj ona prispela k tomu, že maloletý X. v rodine utrpel ťažkú ujmu na zdraví. Navrhovateľka za vzniknutú situáciu viní matku maloletých detí, ku ktorej sa stavia negativisticky, vzťah ku nej hodnotí ako vzťah k cudziemu človeku, neprihliada na to, že maloleté deti majú svoju mamu radi a chcú ju a dňa 17.07.2020 sa pred kolíznym opatrovníkom vyjadrili, že v prvom rade by boli najradšej s mamou v A. a až v druhom rade so starkou vo W. (navrhovateľkou), ale aby tam bola aj mama.

1.13 O náhrade trov konania okresný súd rozhodol podľa §52 a nasledujúcich zákona č.161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.s.p.“), pretože nezistil také dôvody, pre ktoré by priznanie náhrady trov konania niektorému z účastníkov považoval za spravodlivé a náhrady trov konania sa ani jeden z účastníkov nedomáhal.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľka. Svojím vnúčatám poskytovala dobrú starostlivosť; zlyhanie, ktoré jej vyčíta súd aj pracovníčka ÚPSVaR, vychádza z nepravdivých údajov od jej nevesty z dôvodu pomsty za to, že otec maloletých detí sa rozhodol zmeniť svoju výpoveď a povedať pravdu, čo sa v ten deň u nich stalo. Nevesta bývala od decembra 2019 v navrhovateľkinej domácnosti, od januára chodievala do C. za údajnou kamarátkou a brávala so sebou aj X. a X., X. s ňou nechcel chodiť. Na výčitky navrhovateľky i kolízneho opatrovníka sa matka bránila tým, že ona nemá zakázaný styk s deťmi, s manželom sa chce rozvieť a požiadať o zverenie detí do svojej starostlivosti. Nie navrhovateľka, ale matka maloletých detí nemá záujem s nimi komunikovať.

2.1 Navrhovateľka spochybnila výpoveď svedkyne F. Z., a to aj v trestnom konaní s tým, že ona je psychiatrický pacient, je rozvedená a jej deti boli zverené ich otcovi, a keďže sa nestýkali často, nemá možnosť posúdiť jej výchovu detí. Uviedla, že podala na ňu trestné oznámenie za krivú výpoveď.

2.2 Poprela, žeby nemali s manželom dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie advokáta jej syna, o čom predložila listinné doklady.

2.3 Poukázala na to, že deti ju s manželom majú rady, navštevujú ich a telefonujú si, a deti sa stále pýtajú, kedy už budú zasa spolu a kedy pôjdu domov. Priznala, že matka maloletých detí brojí proti navrhovateľke, vymýšľa si a klame a učí to aj svoje deti, pretože nemá zmysel pre rodinu, keďže to sama nezažila; vo svojich XX rokoch odišla od matky alkoholičky ku navrhovateľke, lebo v tom čase sa už priatelila s ich synom X..

2.4 Nesúhlasila s rozsudkom okresného súdu a navrhla ho zmeniť a maloleté deti zveriť do jej osobnej starostlivosti.

3. Odvolanie proti rozsudku okresného súdu podal aj otec maloletých detí. Údajné zlyhanie, ktoré okresný súd vyčíta starej matke, sú len fabulácie, ktoré kolíznej opatrovníčke predhodila matka maloletých detí. Matka maloletých detí nerešpektovala starú matku a maloleté deti brávala aj na niekoľko dní do C., čo on z väzby nemohol ovplyvniť; v telefonátoch mu vždy uviedla, že deti berie do C. preto, aby ju nepodozrievali z nevery; nikdy sa mu na starostlivosť starých rodičov o maloleté deti nesťažovala. Spochybnil tvrdenia prokurátora, že stará matka nechce komunikovať s matkou maloletých detí, pretože stará matka sa síce na matku hnevá, ale snaží sa s ňou komunikovať, píše jej sms.

3.1 Správanie sa maloletých detí v škôlke bolo ovplyvnené ich zlým psychickým rozpoložením z dôvodu, že im chýbal otec ako blízka osoba, na ktorú sú naviazané.

3.2 Poprel, žeby stará matka použila finančné prostriedky maloletých detí na zaplatenie jeho advokáta. Stará matka je zamestnaná, poberá invalidný dôchodok, a zo svojich finančných prostriedkov zabezpečovala výdavky jeho rodiny, maloletých detí a dokonca aj jeho manželky.

3.3 Aj po umiestnení maloletých detí v G. sa stará matka so starým otcom o deti zaujíma, on ako otec sa z väzby momentálne o svoje deti postarať nemôže. V záujme maloletých detí je byť so svojou biologickou rodinou, čo potvrdila sociálna pracovníčka G. pred okresným súdom. Kolízna opatrovníčka má informácie len od matky maloletých detí, ktorá zavádza a klame. F. Z. ako svedkyňa nemá žiadne vedomosti o jeho výchove jeho rodičmi ani o jeho manželskom živote.

3.4 Navrhol rozsudok okresného zrušiť a vrátiť na ďalšie dokazovanie z dôvodu, že v jeho trestnej veci sa budú prehrávať telefónne záznamy s matkou maloletých detí, v ktorých sa preukáza jeho tvrdenia. On ako otec bol predvolaný na jedno pojednávanie, na ktorom okresný súd aj rozhodol; on ale má právo zúčastniť sa všetkých pojednávaní, aby mal možnosť vyjadriť sa ku všetkému.

3.5 Namietol zaujatosť sudkyne Okresného súdu Brezno, ktorá má s kolíznou opatrovníčkou pani W. a prokurátorkou pani Z. nadštandardné vzťahy. Navrhol odňať vec sudkyňi O. H. a prideliť ju inému okresnému sudcovi.

4. Prokurátor vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky a otca uviedol, že v podaných odvolaniach obaja napriek nejednoznačnému vyjadreniu zhodne namietajú skutkové zistenia súdu s tým, že súd pri svojom rozhodovaní prihliadal na nepravdivé tvrdenia matky X. Z. ohľadom starostlivosti navrhovateľky o maloleté deti, ako aj na nepravdivú výpoveď svedkyne F. Z., týkajúcu sa starostlivosti navrhovateľky o vlastné deti. Taktiež zhodne namietajú skutkové zistenia súdu, týkajúce sa použitia finančného príspevku na náhradnú osobnú starostlivosť navrhovateľkou ako odmeny pre advokáta za zastupovanie otca maloletých detí v trestnom konaní. Navrhovateľka ďalej namieta, že súd jej nedal príležitosť vyjadriť sa v konaní a otec namieta, že mu nebolo dostatočne umožnené ku všetkému sa vyjadriť.

4.1 S právnym záverom okresného súdu sa prokurátor stotožnil. Súd zisťoval skutočnosti, rozhodujúce pre posúdenie veci, dospel ku skutkovým záverom, na ktorých založil svoje rozhodnutie a svoje zistenia v ňom jasne a zrozumiteľne odôvodnil. Skutkové zistenia súdu vyplývajúce z dokazovania sú správne, dostatočné a presvedčivo preukázané.

4.2 Nesúhlasil s námietkami navrhovateľky aj otca, že súd vyčíta navrhovateľke údajné zlyhanie na základe nepravdivých tvrdení matky maloletých detí. V rámci vykonaného dokazovania súd vychádzal nielen z výpovede matky maloletých detí, ale aj z ďalších zabezpečených dôkazov, konkrétne zo správy Materskej školy A. z 20.02.2020, aj z výsledkov vykonaného sociálneho zisťovania orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v rodine navrhovateľky, ktorý konštatoval, že náhradná starostlivosť, zabezpečovaná navrhovateľkou, bola nedostatočná a neplnila svoj účel. Aj na základe týchto skutočností súd následne neodkladným opatrením (uznesením č.k. 1 PPOm/1/2020-15 z 01.04.2020) nariadil navrhovateľke povinnosť odovzdať mal. X., X. a X. do ústavnej starostlivosti G. M. M.

4.3 Svedkyňa F. Z. vypovedala prostredníctvom inštitútu písomnej svedeckej výpovede (§196 ods. 3 C.s.p.) dňa 09.02.2021. Okresný súd v odôvodnení rozsudku síce poukázal aj na jej výpoveď v trestnom konaní, avšak svedkyňa bola vypočutá aj v civilnom konaní o návrhu navrhovateľky na zverenie mal. detí Z. do jej náhradnej osobnej starostlivosti.

4.4 V súvislosti s vykonaným dokazovaním ohľadom použitia príspevku vyplateného navrhovateľke na maloleté deti a jeho následného použitia (resp. jeho časti) na odmenu advokáta pre otca maloletých detí, poukázal prokurátor na skutočnosť, že hodnotenie vykonaných dôkazov z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie prináleží súdu. V danej veci súd vyhodnotil dôkazy súladne s §191 C.s.p., t.j. podľa svojej úvahy každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo a čo malo vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Zásada voľného hodnotenia dôkazov našla svoj odraz v odôvodnení rozhodnutia, v ktorom súd jasne a výstižne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil.

4.5 Odmietol tvrdenie otca mal. detí o tom, že prokurátorka „na pojednávaní uviedla, že stará matka nechce komunikovať s matkou“. Na pojednávaní dňa 12.05.2021 bolo poukázané na konfliktný a negatívny vzťah navrhovateľky k matke maloletých detí a jeho možný následok pri formovaní vzťahu maloletých detí k ich biologickej matke v prípade, pokiaľ by súd návrhu navrhovateľky vyhovel.

4.6 Nesúhlasil s navrhovateľkou aj otcom maloletých detí namietaného postupu súdu, ktorý im podľa ich tvrdení nedal možnosť vyjadriť sa v konaní, resp. otcovi neumožnil ku všetkému sa vyjadriť. Navrhovateľka mala možnosť vyjadriť sa a aj ju využila na pojednávaní dňa 21.07.2020 aj dňa 12.05.2021. Otec mal. detí bol na pojednávaní dňa 12.05.2021 vypočutý k prejednávanej veci. Na

tomto pojednávaní okresný súd oboznámil účastníkov konania s celým obsahom spisu, so všetkými zabezpečenými dôkazmi, dal možnosť všetkým účastníkom konania zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci, ako aj navrhnúť doplnenie dokazovania. Postupom súdu prvej inštancie preto nedošlo k odopretiu práva navrhovateľky ani otca mal. detí vyjadriť sa v konaní.

4.7 Navrhol preto odvolaciemu súdu odvolanie navrhovateľky aj otca v celom rozsahu zamietnuť a rozsudok Okresného súdu Brezno č.k. 8P/210/2019-318 zo dňa 12.05.2021 ako vecne správny potvrdiť.

5. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca a starej matky navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť.

5.1 Náhradná osobná starostlivosť v čase dočasného zverenia maloletých detí navrhovateľke neplnila svoj účel, stará matka nevytvárala svojim vnúčatám vhodné podmienky pre zabezpečenie potrieb pre zdravý všestranný vývin a prostredie u starých rodičov nebolo pre maloleté deti vhodným výchovným prostredím. Stará matka sa opakovane vyjadrovala, že matka maloletých detí pre ňu neexistuje, nenávidí ju, nemá si s ňou čo povedať, čím potvrdila, že v rodine sú vážne narušené vzťahy, čo má negatívny vplyv na vývin maloletých detí. Zverenie maloletých detí navrhovateľke nie je v záujme maloletých detí.

5.2 Otec maloletých detí vo výkone väzby nemôže reálne hodnotiť úroveň zabezpečovanej starostlivosti o maloleté deti jeho matkou. V náhradnom rodinnom prostredí boli vykonávané opakované sociálne zisťovania a rozhovory so starými rodičmi i matkou maloletých detí. Pri zistení, že matka sa s maloletými deťmi zdržiava mimo domácnosti starých rodičov, dochádzalo ku rozdielnym vyjadreniam starej matky, starého otca aj matky. Stará matka vyjadrovala súhlas s výletom matky s maloletými deťmi, a až po upozornení, že v čase pandémie, keď ona poberá pandemický príspevok na ošetrovanie člena rodiny a maloleté deti sa nenachádzajú v jej domácnosti, vyžadovala ich návrat. Klamlivé a zavádzajúce informácie boli úradu poskytované opakovane a pravidelne starou matkou a matkou maloletých detí. Postoj starej matky k vážnosti situácie maloletých detí bol ľahostajný.

5.3 Vyjadrenia otca o tom, že s matkou maloletých detí nekomunikuje on ani stará matka, svedčí o tom, že v rodine sú vážne narušené vzťahy, čo má negatívny vplyv na vývin maloletých detí.

6. G. Q. M. M. (ďalej len „G.“) vo vyjadrení k odvolaniam otca i navrhovateľky uviedlo, že deti boli prijaté do starostlivosti G. dňa 07.04.2020 na základe uznesenia Okresného súdu Brezno o neodkladnom opatrení č.k. 1PPOm/1/2020 - 15 zo dňa 01.04.2020. Otec je s maloletými deťmi od ich umiestnenia do centra v písomnom a telefonickom kontakte. Ku skutočnostiam uvedeným v odvolaní otca, týkajúcim sa obdobia pred umiestnenia detí do G. sa vyjadriť nevedelo.

6.1 Navrhovateľka je v kontakte s deťmi od ich umiestnenia osobne i telefonicky. V jej domácnosti sa realizoval jeden krátkodobý pobyt počas vianočných sviatkov v roku 2020 na základe súhlasného stanoviska ÚPSVaR M.. Na pobyt sa deti veľmi tešili, k starým rodičom majú vytvorený silný citový vzťah, z pobytu sa vrátili v poriadku a spokojné, páčilo sa im, priniesli si veľa darčiekov a rozprávali zážitky. Pri realizácii tohto krátkodobého pobytu mimo G. bol zohľadňovaný záujem maloletých detí, počas pobytu boli deti v kontakte so zamestnancami centra, pri rozhovoroch pôsobili pokojne a prejavovali radosť a tešili sa z pobytu. Starostlivosť starých rodičov počas pobytu G. vyhodnotilo ako dobrú. Deti prejavujú túžbu po kontakte s navrhovateľkou a jej manželom, chcú chodiť do ich domácnosti, tešia sa na nich a vypytujú sa, kedy k nim pôjdu opäť. Pri stretnutiach deti starých rodičov objímajú, dožadujú sa fyzického kontaktu s nimi a prejavujú k nim veľmi veľkú náklonnosť. G. odporučilo zväziť možnosť nariadenia súdno-znaleckého dokazovania.

7. Matka vo vyjadrení k odvolaniam otca i starej matky a k vyjadreniu G. navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť, pretože momentálne je to pre deti najlepšia voľba. Stará matka nie je schopná postarať sa o tri deti popri starostlivosti o chorého manžela a práci, o X. a X. nikdy nejavila opravdivý záujem, vzťah má vytvorený len k X.. Pri návštevách v G. sa starí rodičia len pretvarujú, že majú o deti záujem, starý otec Q. Z. požíva nadmerne alkoholické nápoje. Stará matka by spretfhalala väzby medzi matkou a deťmi.

7.1 S vyjadreniami prokurátora a kolízneho opatrovníka súhlasila.

8. Navrhovateľka súhlasila s odvolaním otca; otec maloletých detí súhlasil s odvolaním navrhovateľky.

8.1 Otec vo vyjadrení k vyjadreniu kolízneho opatrovníka rozsiahlo opísal vzťahy medzi matkou maloletých detí a jeho matkou a priložil písomnú korešpondenciu medzi ním a manželkou i navrhovateľkou.

8.2 Súhlasil s pravdivými a výstižnými skutočnosťami, uvádzanými G., ktoré úplne vyvracajú tvrdenia kolízneho opatrovníka.

8.3 Navrhovateľka sa stotožnila s vyjadrením G., pretože jeho pracovníci sú 24 hodín s maloletými deťmi a najlepšie vedú posúdiť, čo je v záujme maloletých detí.

8.4 Vyjadrenie kolízneho opatrovníka navrhovateľka považovala za nedostačujúce vzhľadom na nepravdivé informácie od matky, použité proti navrhovateľke. Zdôraznila, že maloleté deti sa stále pýtajú ku nej domov.

9. Prokurátor vo vyjadrení k vyjadreniu kolízneho opatrovníka, otca, navrhovateľky a G. navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny. Stotožnil sa s názorom kolízneho opatrovníka; navrhovateľka a otec vo vyjadreniach neuvádzajú žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mohli prívodiť zmenu rozhodnutia okresného súdu. G. navrhlo vykonať znalecké dokazovanie - prokurátor považoval dokazovanie, vykonané okresným súdom, za dostatočné pre náležité zistenie skutočného stavu a rozhodnutie okresného súdu za presvedčivo odôvodnené.

10. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k vyjadreniu otca, navrhovateľky, G. a prokurátora navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny. Nesúhlasil s tvrdeniami otca a navrhovateľky; stará matka bola svedkom spôsobu života svojho syna a jeho prístupu k starostlivosti o maloleté deti a nijakým spôsobom nezabránila týraniu a zanedbávaniu starostlivosti o maloletého X..

10.1 Záujem starých rodičov o maloleté deti, prezentovaný vo vyjadrení G., s poukazom na emocionálnu väzbu medzi maloletými deťmi a starými rodičmi, považoval kolízny opatrovník za účelový a zotrval na vyjadrení, že náhradná osobná starostlivosť nie je v záujme maloletých detí. Dôkazom, že neplnila svoj účel, je vyjadrenie materskej školy a detského lekára maloletých detí, v ktorom sa poukazuje na nedostatočnú starostlivosť zo strany starej matky.

11. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní, preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle §385 C.s.p., z dôvodov uvedených v odvolaní, v rozsahu ustanovenia §65 a §66 C.m.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa §387 ods.1,2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

12. V zmysle §387 ods. 1, 2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

13. Platná právna úprava v ustanovení §44 ods. 1 Zákona o rodine definuje pojem náhradná osobná starostlivosť ako viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a navzájom sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, t.j. do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti, týkajúcej sa detí, či už ju budú uskutočňovať verejné alebo súkromné zariadenia sociálnej starostlivosti, súdy, správne alebo zákonodarné orgány. Ustanovenie §44 ods. 4 ZR, vychádzajúc z uvedeného článku, teda ako základné kritérium pri rozhodovaní súdu o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, ustanovuje záujem maloletého dieťaťa. Záujem dieťaťa treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva, uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch.

14. Odvolací súd preskúmal všetky odvolacie námietky navrhovateľky i otca maloletých detí, ako aj predchádzajúce konanie súdu prvej inštancie, spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie dospel ku správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, na základe ktorých súd prvej inštancie správne návrh navrhovateľky o zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti zamietol.

15. Zo spisu je zistiteľné, že z manželstva rodičov pochádzajú štyri maloleté deti, X., nar.XX.XX.XXXX, X., nar.XX.XX.XXXX, X., nar.XX.XX.XXXX a X., nar.XX.XX.XXXX. Dňa 25.11.2019 došlo v rodine k ťažkej ujme na zdraví maloletého X.: otec maloletých detí bol obvinený zo spáchania zločinu týrania

blízkej a zverenej osoby, v súčasnosti je väzobne trestne stíhaný; voči matke maloletých detí bolo začaté trestné stíhanie za zločin týrania blízkej a zverenej osoby. Maloletý X. bol najprv neodkladným opatrením odovzdaný do starostlivosti starej matky zo strany matky F. W. (uznesením Okresného súdu Brezno č.k. 1PPOm/1/2019-21 zo dňa 09.12.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 11CoPom/1/2020-100 zo dňa 12.02.2020, právoplatným 10.03.2020) a dňa 12.05.2021 bol v konaní sp.zn. 1P/4/2020 zverený do jej náhradnej osobnej starostlivosti, rodičom maloletého bola uložená vyživovacia povinnosť a obidvom rodičom bol zakázaný styk s maloletým. Ostatné maloleté deti, X., X. a X. boli neodkladným opatrením odovzdané do starostlivosti navrhovateľky (uznesením Okresného súdu Brezno č.k. 8PPOm/2/2019 zo dňa 28.11.2019, právoplatným 28.12.2019), avšak následne bolo uvedené neodkladné opatrenie zrušené a maloleté deti X., X. a X. boli odovzdané do starostlivosti G. Q. M. M. (uznesením Okresného súdu Brezno č.k. 1PPOm/1/2020-15 zo dňa 01.04.2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 16CoPom/1/2020-104 zo dňa 04.06.2020).

15.1 Navrhovateľka sa domáha vo veci samej zverenia všetkých štyroch maloletých detí do jej osobnej náhradnej starostlivosti. Po podaní jej návrhu okresný súd zistil, že ohľadom maloletého X. prebieha iné konanie o jeho zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky zo strany matky maloletých detí F. W., vedené pod spisovou značkou 1P/4/2020, preto uznesením č.k. 8P/210/2019-107 zo dňa 10.06.2020, právoplatným 08.07.2020 konanie o návrhu starej matky E. Z. o zverenie maloletého X. do jej osobnej starostlivosti vylúčil na samostatné konanie, ktoré je vedené pod sp.zn. 1P/53/2020. Toto konanie bolo uznesením č.k. 1P/53/2020-14 zo dňa 11.06.2020 prerušené do právoplatného skončenia konania vo veci sp.zn. 1P/4/2020.

15.2 Predmetom konania tak zostalo zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke E. Z. len maloletých detí X., X. a X..

15.3 Po vykonaní dokazovania vo veci okresný súd návrh zamietol odvolaním napadnutým rozsudkom.

16. Odvolania nie sú dôvodné.

16.1 V prvom rade krajský súd považuje za potrebné odpovedať na námietku zaujatosti voči sudkyňi so žiadosťou o prikázanie veci inému okresnému sudcovi, uvedenú v odvolaní otca. Sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti; vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie; dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 1, 2 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej v texte len „C.s.p.“). Strana má právo z dôvodov, uvedených v §49 C.s.p. uplatniť námietku zaujatosti. V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana, uplatňujúca si námietku, o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstránení väd podania sa nepoužijú (§ 52 ods. 1, 2 C.s.p.). Zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci; ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia, určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte (§3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Právo účastníka uplatniť námietku zaujatosti patrí medzi jeho procesné práva; námietku zaujatosti možno uplatniť len proti konkrétnemu sudcovi, resp. konkrétnym sudcom, ktorým vec pripadla na rozhodnutie podľa pravidiel, stanovených v rozvrhu práce (ktorí majú vec prejednať a rozhodnúť), t.j. proti zákonnému sudcovi/sudcom. Námietka zaujatosti ako procesný úkon účastníka (strany) musí spĺňať zákonom predpísané náležitosti. Okrem všeobecných náležitostí, ktoré zákon vyžaduje pri každom podaní (§127 C.s.p.), musí obsahovať osobitné náležitosti: označenie sudcu, ktorého zaujatosť namieta, konkrétne skutočnosti, z ktorých vyvodzuje zaujatosť sudcu, údaj o tom, kedy sa o dôvode vylúčenia strana dozvedela, dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť (R 3/1980).

16.2 V danom prípade otec uplatnil námietku zaujatosti voči sudkyňi O. H. bez uvedenia konkrétnych skutočností, z ktorých vyvodzuje jej zaujatosť; takáto námietka zaujatosti nespĺňa požiadavku konkrétnosti, chýbajú v nej primerane skutkovo konkretizované dôvody, na ktorom zakladá svoje pochybnosti o jej zaujatosti.

16.3 Civilný sporový poriadok v ustanovení §52 ods. 2 veta prvá C.s.p. stanovuje podstatné náležitosti námietky zaujatosti; v prípade, že podanie strany takto stanoveným zákonným požiadavkám nezodpovedá, súd naň neprihliada a vec nadriadenému súdu nepredkladá. V prejednávanom prípade

podaná námietka zaujatosti nespĺňa podstatné náležitosti, stanovené zákonom, preto krajský súd na ňu neprihliadol.

16.4 Žiadosť otca o prikázanie veci inému okresnému sudcovi krajský súd nemohol vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti podľa obsahu vyhodnocovať ako návrh na prikázanie sporu v zmysle §39 ods.1 C.s.p. (nutná delegácia vzhľadom na vylúčenie všetkých sudcov), príp. v zmysle §39 ods.2 C.s.p. (vhodná delegácia na iný okresný súd z dôvodu vhodnosti).

17. Ďalšie odvolacie námietky otca i navrhovateľky smerovali ku nedostatočnému zisteniu skutkového stavu, keďže obidvaja nesúhlasili so závermi rozhodnutia okresného súdu o neschopnosti navrhovateľky zabezpečiť vhodné prostredie pre výchovu maloletých detí. Krajský súd má za to, že okresný súd vykonal dostatočné dokazovanie na prijatie záverov, k akým dospel, dostatočne jasne a zrozumiteľne, v súlade s §220 ods. 2 C.s.p. uviedol skutočnosti, ktorými podoprel svoje rozhodnutie, jeho skutkové a právne závery nie sú nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp.zn. 6Cdo/60/2013 zo dňa 22.05.2013 vyslovil záver, že „za porušenie základného práva, zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu“. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky, predložené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

18. Odvolatelia nenamietali konkrétne dôkazy, ktoré mal okresný súd vykonať za účelom riadneho a úplného zistenia skutočného stavu. G. Q. M. M., v ktorom sú maloleté deti na základe neodkladného opatrenia umiestnené, a kolízny opatrovník, navrhli sice vykonať dôkaz znaleckým dokazovaním, avšak tieto subjekty odvolanie nepodali a okresný súd sa so zamietnutím ich návrhu na takéto dokazovanie vysporiadal v dôvodoch svojho rozhodnutia (bod 27, strana 8 rozsudku okresného súdu).

18.1 Odvolací súd v prejednávanej veci mal za to, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav veci, a tento vyplýva aj z ním vykonaného dokazovania. Krajský súd si osvojil zhodné tvrdenia účastníkov, pretože nemal pochybnosti o ich pravdivosti, a ani neboli v rozpore s ostatným vykonaným dokazovaním. Okrem navrhovateľky a otca všetci ostatní účastníci aj subjekty (matka maloletých detí, kolízny opatrovník a prokurátor) nespochybovali závery dokazovania, vykonaného okresným súdom.

19. Odvolatelia namietali v podstate aj konštatovanie súdu prvej inštancie o tom, že navrhovateľka nespĺňa podmienky náhradného rodiča (podľa §45 ods. 1 ZR-trvalý pobyt na území SR, spôsobilosť na právne úkony, zdravotné, osobnostné, morálne predpoklady pre zabezpečovanie starostlivosti o maloleté deti) a nedáva súdu záruky zabezpečovania sústavnej dôslednej starostlivosti o maloleté deti. Krajský súd sa s ich názorom nestotožňuje.

19.1 Pri zverení maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti súd skúma nielen splnenie zákonných podmienok na strane navrhovateľa v zmysle §45 ods. 1 ZR, ale aj to, či náhradný rodič bude zabezpečovať starostlivosť o komplexný rozvoj maloletých detí, ich duševný, telesný, mravný, citový, zdravotný aj rozumový (§28 ods.1 písm. a) ZR). Z obsahu spisu vyplýva, že na základe opakovaných prešetrení pomerov ohľadom maloletých detí možno dôjsť k záveru, že domáce prostredie navrhovateľky nedáva záruky zabezpečovania sústavnej dôslednej starostlivosti o všetky tri maloleté deti. V súčasnosti maloleté deti prosperujú zdravotne i spoločensky; pozornosti odvolacieho súdu neušlo, že maloleté deti sú odňaté z prostredia navrhovateľky viac ako jeden rok, čo pri ich veku znamená úplné zžitie s novým prostredím.

20. Otec namietol aj, že mu okresný súd neumožnil zúčastniť sa na všetkých pojednávaniach. Z obsahu spisu je zistiteľné, že okresný súd na všetky vytyčené pojednávania (21.07.2020 - odročené za účelom žiadostí bankovým inštitúciám, 10.12.2020, ktoré bolo zrušené pre neprevzatie predvolania matkou a 12.05.2021) riadne predvolával aj otca maloletých detí, nachádzajúceho sa vo väzbe; otec predvolania prevzal, zúčastnil sa len pojednávania dňa 12.05.2021, na ktoré bol eskortovaný mimoriadnou eskortou na žiadosť zákonnej sudkyne, a na ktorom okresný súd aj rozhodol. Aj táto odvolacia námietka otca nie je dôvodná.

21. Navrhovateľka aj otec maloletých detí v odvolaní neuviedli žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok iné rozhodnutie okresného súdu, než ku akému dospel. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa §387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny, a to aj vo výroku o

trovách konania, hoci odvolaním nenapadnutého, ale výroku súvisiaceho (§379 písm. a/ C.s.p) potvrdil. Nemožno prehliadnúť, že Úrad práce sociálnych vecí a rodiny M., prokurátor (Okresná prokuratúra M.) aj samotná matka maloletých detí rozsudok súdu prvej inštancie navrhli ako vecne a právne správny potvrdiť.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa §52 C.m.p., podľa ktorého o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh. Keďže návrh na rozhodnutie o trovách konania (odvolacieho) nebol podaný, krajský súd o nich nerozhodoval.

23. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2, veta druhá C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletému tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).